

Ľuboš Tomko

Člen
Rady Združenia
Euroregión Tatry

Primátor mesta
Stará Ľubovňa

Vážení členovia Združenia,

Poľsko - slovenská cezhraničná spolupráca prinesie do územia Prešovského kraja vďaka jedenástim schváleným projektom Programu Interreg Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 viac ako 11 miliónov eur.

Viaceré mestá a obce kraja zrealizujú vďaka prostriedkom schváleným monitorovacím výborom programu rôzne projekty v oblasti cestovného ruchu, elektromobility a inštitucionálnej spolupráce. Realizovať sa budú v období rokov 2024-2027 a ich celková hodnota pre slovensko-poľské pohraničie predstavuje takmer 29 miliónov eur.

Eurofondy prispievajú k vybudovaniu nového cyklochodníka, novej muzeálnej expozície a realizácii viacerých podujatí s tým, že partnersky sa budú na projektoch podieľať obce Lesnica a Spišská Teplica, Rímskokatolícka cirkev - Biskupstvo Spišské Podhradie, Oblastná organizácia cestovného ruchu Severný Spiš - Pieniny, mestá Kežmarok i Spišská Belá a tiež Ľubovnianske múzeum, ktoré bude prezentovať čaro hradov v Poľsko - slovenskom pohraničí vďaka spoločnému projektu Ľubovnianske múzeum - hrad v Starej Ľubovni a poľské kúpeľné mesto Muszyna v Malopoľskom vojvodstve.

Dobré vzťahy so susedmi sú najmä v časoch kríz, ktorým čelíme, kľúčovým predpokladom pre udržanie prosperity a mieru v Európe. Práve podpore dobrých susedských vzťahov sú venované eurofondové programy cezhraničnej spolupráce Interreg. Cieľom podporených aktivít je budovanie susedskej spolupráce na oboch stranách hranice, chrániť prírodné bohatstvo a pomáhať pri zmiernení dopadov klimatickej zmeny, rozvíjať udržateľný turistický ruch a prinášať inovatívne riešenia pre lepší život ľudí v pohraničí.

V najbližších dňoch bude vykonaná kontrola schválených projektov, ktoré sa následne budú zazmluvňovať. Čaká nás veľa práce a úsilia, ale konečný výsledok bude stáť za to, a my sa budeme opäť môcť pýšiť ďalšou dobudovanou infraštruktúrou, či inými efektmi, ktoré opäť prispievajú k zatraktívneniu Slovensko-poľského cezhraničného územia.

VIII. Zasadnutie Monitorovacieho výboru v Nowej Wsi v Poľsku

VIII. Zasadnutie Monitorovacieho výboru Programu Interreg Poľsko - Slovensko 2021-2027

Zdroj: <https://sk.plsk.eu/wiadomosci>

V dňoch 19.06. 2024 - 20.06. 2024 sa v Nowej Wsi v Poľsku uskutočnilo VIII. Zasadnutie Monitorovacieho výboru (MV) ktorému predsedala pani Iwona Brol, ktorá zastupovala riadiaci orgán (RO). Zasadnutiu MV spolupredsedal pán Peter Balun, ktorý zastupoval národný orgán (NO). Predsedníčka MV otvorila zasadnutie, predstavila program a privítala účastníkov, vrátane nových zamestnancov Spoločného sekretariátu (SpS), pána Rastislava Staníka a pána Borisa Šnauka. Spolupredsa v mene MV tiež privítal účastníkov zasadnutia. MV hlasovaním

schválil okrem financovania deviatich projektov aj zvýšenie rozpočtu prvej výzvy v prioritě Cestovný ruch a kultúra o 1,1 milióna EUR EFRR (rozhodnutie MV č. 25/2024 z 19.06.2024), čo prinieslo podporu ďalších dvoch projektov. Zamestnanci SpS potom predstavili pozitívne hodnotené projekty, ktoré sa nachádzajú pod hranicou dostupných prostriedkov. Pokračovaní v hlasovaní

MV schválil príspevok pre projekt č. PLSK.01.01-IP.01-0022/23 s názvom „Cezhraničná spolupráca obcí patriacich do združenia gmin povodia rieky Wisloka a Prešovského samosprávneho kraja pri zvyšovaní odolnosti voči prírodným katastrofám v dôsledku klimatických zmien posilnením spolupráce záchranných zložiek v oblasti krízového manažmentu“ (rozhodnutie MV č. 39/2024 z 19.06.2024). Pán Pavol Škulavík predstavil informácie o výzve Elektromobilita, vrátane údajov o žiadostiach o príspevok (4 žiadosti v súhrnnej hodnote 2,62 mil. EUR EFRR, čo predstavuje 87,4% rozpočtu výzvy). Zamestnankyne SpS –Sabina Sierpińska-Zawadzka a Irina Ledchenkova – predstavili informácie o dvoch projektoch, ktoré získali odporúčanie na spolufinancovanie - „Rajcza – Skalite smart villages“ a „Preskúmajte poľsko - slovenské Bieszczady prostredníctvom elektromobility“. Pán Pavol Škulavík predstavil informácie o výzve Spolupráca inštitúcií, vrátane údajov o žiadostiach o príspevok (9 žiadostí v súhrnnej hodnote 2,82 mil. EUR EFRR, čo predstavuje 109,1% rozpočtu výzvy). V závere predsedníčka MV zhrnula priebeh zasadnutia a poďakovala za aktívnu účasť a konštruktívnu diskusiu.

Projekt výstavby IV. etapy Cesty okolo Tatier schválený!

Štefan Biel'ak, predseda EZUS TATRY

Monitorovací výbor na svojom zasadnutí 19. - 20. júna 2024 v Nowej Wsi schválil financovanie projektu s názvom "Historicko-kultúrno-prírodná cesta okolo Tatier - 4. etapa" predložený v rámci výzvy na podporu cestovného ruchu. Vďaka finančným prostriedkom EÚ získaným z programu Interreg Poľsko - Slovensko 2021-2027 vo výške takmer 4 milióny eur sa v rokoch 2024 až 2026 zrealizujú ďalšie kľúčové investície na Ceste okolo Tatier, vrátane:

- Mesto Spišská Belá zrekonštruuje dva úseky lesných ciest, na ktorých vybuduje asfaltové cyklotrasy z Tatranskej Kotliny do Ždiaru (Monkovej doliny) - spolu 4,37 km.
- Obec Štrba vybuduje dva nové úseky cyklotrás na úsekoch Štrba - Važec a Lučivná - Štrba - spolu 3,02 km.
- Obec Jablónka vybuduje 6,74 km novej cyklotrasy spájajúcej Oravu s hlavnou trasou Cesty okolo Tatier na úseku od Jablónky smerom na Chyžné a štátnu hranicu
- Mesto a obec Czarny Dunajec zrekonštruuje historickú železničnú stanicu v Čiernom Dunajci a prispôbia ju na poskytovanie služieb cyklistom (malé stravovacie zariadenia, toalety, oddychová zóna atď.).
- Obec Łapsze Niżne zrekonštruuje budovu Ľudového domu, v ktorej sa nachádza interaktívna prírodná expozícia Spiša, zhotovená v rámci tretej etapy projektu, a vybuduje nové oddychové miesto pre cyklistov v Kacwíne s drobnou architektúrou - cyklodráhou, altánkom a pod.

V rámci projektu EZUS TATRY vykoná prieskum a analýzu turistického ruchu na Ceste okolo Tatier na poľskej a slovenskej strane hranice a vydá aktuálnu mapu Cesty okolo Tatier.

Vďaka plánovaným investíciám:

- pribudnú ďalšie úseky cyklistických ciest na hlavnej trase Cesty okolo Tatier na Slovensku,
- rozšíri sa sieť cyklotrás na Orave na poľskej strane,
- na trase pribudne ďalšia súvisiaca infraštruktúra.

Na projekte sa podieľa Európske zoskupenie územnej spolupráce TATRY ako vedúci partner a miestne samosprávy z Poľska (mesto a obec Czarny Dunajec, obec Jablónka, obec Łapsze Niżne) a zo Slovenska (Mesto Spišská Belá, Obec Štrba).

Hodnota projektu je: 4 913 077,79 EUR, z toho 3 930 462,10 EUR je spolufinancovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

V Štrbe sa bude budovať cyklotrasa vďaka slovensko-poľskej spolupráci

Obec Štrba

Monitorovací výbor Programu cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko- Slovensko 2021-2027 na svojom zasadnutí dňa 19. júna schválil 11 projektov z celkovo podaných 56 projektov (z oblasti podpory cestovného ruchu). Jedným z týchto schválených projektov je aj nosný projekt Európskeho zoskupenia územnej spolupráce EZUS TATRY – s názvom Historicko-kultúrno-prírodná cesta okolo Tatier bude pokračovať ďalej (cieľ: výstavba cyklotrasy dookola celých Tatier v dĺžke cca 250 km a jej súčasťou je aj cyklotrasa na území Štrby). Obec Štrba bude realizovať popri cestách 3. triedy dva úseky v celkovej dĺžke 3,2 km – 1. úsek Štrba – smer Važec a 2. úsek: Štrba – smer Lučivná (po križ. na Šuňavu). Pre Štrbu celkové výdavky predstavujú sumu 1 303 855 EUR, z toho 1 199 546 EUR z EÚ a spolufinancovanie obce z vlastných alebo iných zdrojov – vo výške 104 308 EUR (8%) – ide o sumy ešte pred verejným obstarávaním. Z časového hľadiska bude nasledovať verejnú obstarávanie na zhotoviteľa stavebných prác (leto-jeseň 2024) a po podpise zmluvy o dielo by stavebné práce mohli začať koncom jesene tohto roka, resp. na jar roka 2025.

Dotácie z PSK v rámci Výzvy pre región – v okrese Kežmarok podporených šesť projektov

Štefan Biel'ak, predseda EZUS

V rámci Výzvy pre región na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie pre rok 2024 z rozpočtu Prešovského samosprávneho kraja (PSK) bolo rozdelených 2 mil. EUR. Rozhodlo o tom Zastupiteľstvo PSK na svojom zasadnutí dňa 24. júna 2024.

Podpora sa mohla týkať projektov z nasledovných programov:

- Program 1 Podpora cyklo dopravy, infraštruktúry cestovného ruchu a pútnického turizmu
- Program 2 Podpora obnovy kultúrnych pamiatok UNESCO a národných kultúrnych pamiatok
- Program 3 Podpora výstavby a rekonštrukcie športovísk v PSK
- Program 4 Podpora zvýšenia kvality v sociálnych službách a paliatívnej zdravotnej starostlivosti.

Na Úrad PSK bolo v lehote do 19.2. 2024 doručených 173 žiadostí a podporených bolo 68 žiadateľov. Pre okres Kežmarok z celkovej sumy 2 mil. EUR (podľa počtu obyvateľov) bola určená na rozdelenie suma: 184 925 EUR. Poslanci za tento okres rozhodli o jej rozdelení pre nasledovné projekty (podaných bolo za okres KK 13 žiadostí a podporených 6) :

- Obec Tvarožná - Projektová dokumentácia k projektu: Cyklistická cestička kostrovej siete PSK v Tvarožnej - 30 821 EUR
- Mesto Spišská Stará Ves - Rekonštrukcia fitness centra - 60 000 EUR
- Obec Holumnica - Vonkajšie športovisko v obci Holumnica - 15 000 EUR
- Obec Lendak - Tribúna futbalového ihriska - 32 483 EUR
- Obec Rakúsy - Outdoor fitness ihrisko v obci - 15 821 EUR
- Mesto Spišská Belá - Dovybavenie hokejbalovej haly v Spišskej Belej- 30 800 EUR

Aj v roku 2025 sa predpokladá opätovné vyhlásenie Výzvy pre región.

V Starom Smokovci odhalili pamätník pripomínajúci najväčšiu leteckú tragédiu vo Vysokých Tatrách

<https://tvnoviny.sk/domace/clanok/907416-v-starom-smokovci-odhalili-pamätnik-pripominajuci-najvaecsiu-letecku-tragediu-vo-vysokych-tatrach>

V júni uplynulo 45 rokov od najväčšej leteckej tragédie vo Vysokých Tatrách, pri ktorej zahynulo sedem členov posádky záchranného vrtuľníka. Pri tejto príležitosti v Starom Smokovci odhalili pamätník, ktorý má túto udalosť pripomínať. Autorom myšlienky je Gabriel Jamnický, brat jedného zo záchranných, ktorí pri páde stroja prišli o život. Pietne miesto posvätil a zároveň odhalil spišský diecézny biskup František Trstenský. "Pred 45 rokmi som prežil asi najťažší deň svojho života. Počas vojenského sústredenia pri Mikulove mi prišla správa poľným telefónom, že sa mi zabil brat. Ja som mal troch bratov, neprajem nikomu zažiť tú noc hrôzy, kým som zistil, ktorý z nich to bol," spomína Jamnický, ktorý pri nehode prišiel o

najstaršieho 36-ročného brata Bernarda. Pamätník v tvare písmena "L" ako láska, stojí blízko Vily Illona a má symbolizovať spojenie duchovného i pozemského sveta. Je na ňom tiež vyobrazenie Jána Pavla II. ako patróna horských záchranných a tiež sedem sĺz za sedem obetí. Autorom umeleckého diela z čiernej žule zo Zambie je Milan Opalka z Terchovej. "Bolo to obrovské nešťastie a tí ľudia, ktorí nasadili svoj život pre záchranu iných, si zaslúžia mať takéto dôstojné miesto, kde by si ich vedeli iní pripomenúť a vzdať im úctu," zdôraznil primátor Vysokých Tatier Jozef Štefaňák. Na slávnostnom odhalení pamätníka sa zúčastnil aj jeden z dvoch preživších nehody, druhý pilot vrtuľníka Svatopluk Nitsch. "Ráno sme prišli, mysleli sme si, že bude voľnejší deň, ale bolo asi pol druhej, keď prišla horská služba, či by sme neleteli do Mlynickej doliny. Tak sme prišli dole do Popradu, sadli do vrtuľníka, naložili horskú službu a leteli na miesto. Bol predpis, že sa musí hodiť dymovnica, kým sa na miesto

poletí. Medzitým, ako sme urobili druhý okruh a šli sme pristávať, tak sa otočil vietor a to prúdenie v Tatrách na ten ťažký vrtuľník nebolo práve najlepšie, takže to s nami buchlo o skalu a potom nasledoval 150 metrový pád dole," priblížil posledné minúty Nitsch. Ocenil myšlienku osadiť pamätník práve na toto miesto. Je tak podľa neho dostupnejší ako pamätné tabule v Mlynickej doline či na Symbolickom cintoríne pri Popradskom plese. Druhým, ktorý pád

vrtuľníka prežil, bol Ladislav "Tatko" Janiga. "Tým hore odkazujem, aby nám držali miesto, aby sme sa tam raz zišli celá partia," uzavrel Nitsch. V júni 1979 šli záchranní pomôcť turistke, na miesto však nedoleteli, vrtuľník sa zrútil a začal horieť. Okrem Bernarda Jamnického prišli v horiacich troskách o život aj záchranní Milan Kriššák, Pavol Húska, Štefan Estočko, Martin Hudák a tiež pilot Vladimír Bačák a palubný mechanik Václav Dvořák.

Opäť tu máme Tatranské kultúrne leto plné zážitkov!

Zdroj: Mesto Vysoké Tatry

Tatranské kultúrne leto odštartovalo 22. júna koncertom Petra Cmoríka pri Kúpeľoch Nový Smokovec. Počas letných mesiacov Oddelenie kultúry, športu a cestovného ruchu mesta Vysoké Tatry pripravilo skutočne bohatý program pre všetky vekové kategórie. Tešiť sa môžete na cca 40 koncertov a viacero festivalov, letné kiná či divadlá. „Pondelky a utorky budú patriť projektu Hľadáme nové talenty – menej známe kapely vystúpia striedavo v mestskom parku v Tatranskej Lomnici, pri Resorte Hrebienok Starý Smokovec a pri Kúpeľoch Nový Smokovec. Vo štvrtky o 18.00 hod. vystúpia napr. Galaxis Žbirka revival (4.7.), Olympic revival (11.7.), Janko Kulich (18.7.), AYA (25.7.) – taktiež striedavo v Lomnici a Smokovci. Čaká nás vystúpenie lotyšských umelcov (5.7. o 16.00 hod. pri Resorte Hrebienok predstavia tanečné a cirkusové čísla), Tatranský

Oldtimer (6.7. je od 14.30 hod. na programe koncert a výstava historických vozidiel) a multizánrový

festival Altanfest (13.7. od 14.00 do 22.00 hod.). Detské divadelné predstavenia sa uskutočnia v nedeľu – v doobedných alebo popoludňajších hodinách (7.7. o 11.00 hod. Janko Hraško, 14.7. o 15.00 hod. Dlhý, Široký a Bystrozraký, 21.7. o 15.00 hod. Snehulienka). V auguste sa budú v parku premietat' letné kiná, dva filmy – Noční jazdci a Medená veža ako pop up kino pri reštaurácii Spitz v Starom Smokovci. S historickou električkou Kométa sa zabavíme 14.7. a 4.8. s Mirom Kasprzykom, Goral triom a Goralskou muzikou Daniela Damera. Dvojdňový záver Tatranského kultúrneho leta je naplánovaný na 31. august a 1. september – v mestskom parku sa bude konať rezbárska šou, hasičská súťaž, bublinková šou, koncerty a filmový festival,“ zhrnula vedúca tatranskej kultúry Janka Kapustová. Bohatý program podujatí je zverejnený na stránke mesta Vysoké Tatry v sekcii Voľný čas: www.vysoketatry.sk/kalendar.html.

deti neovládajú slovenčinu, nedokážu

Záchytné parkovisko podporí ekologickú dopravu

Zdroj: Mesto Vysoké Tatry

Minulú letnú sezónu sa mestu Vysoké Tatry v spolupráci s Prešovským krajom podarilo po 40 rokoch sprevádzkovať záchytné parkovisko pod Tatranskou Lomnicou, odkiaľ premávala autobusová linka. Bezplatné parkovisko a kyvadlová autobusová doprava na trase Tatranská Lomnica – Tatranské Matiare – Biela voda sú pre turistov Vysokých Tatier k dispozícii aj tento rok, od 15. júna do 1. septembra. Turisti tak bezplatne zaparkujú pod Tatranskou Lomnicou, v areáli bývalého Eurocampu, odkiaľ sa v pravidelných intervaloch odvezú hromadnou dopravou. Spustenie parkoviska P+R (park and ride) súviselo s rozsiahlou rekonštrukciou Cesty slobody, kde platia nové dopravné predpisy: na úseku medzi T. Matliarmi a Bielou vodou pribudli zvodidlá a dopravné značky so zákazom parkovania popri ceste (toto opatrenie bolo prijaté z dôvodu bezpečnosti a taktiež, aby sa neničili okraje vozovky). „*Chceme odľahčiť značne preexponované cestné úseky a všeobecne tatranskú dopravu a turistom umožniť bezplatné parkovanie na záchytnom parkovisku s kapacitou približne 400 áut. So SAD Poprad ideme opätovne do kyvadlovej dopravy, ktorá sa nám osvedčila, keď v lete 2023 prepravila takmer 12-tisíc cestujúcich, priemerne za týždeň ich bolo viac ako 1 050,*“ vyjadril sa predseda PSK Milan Majerský. Kyvadlová doprava bude premávať v mesiacoch jún a september vo víkendovom režime a počas top sezóny (od 29. júna do 1. septembra) počas celého týždňa. Turistov odvezie na trase Tatranská Lomnica P+R (park and ride), Tatranská Lomnica Eurocamp, Tatranská Lomnica 1. máj, Tatranská Lomnica stanica (kde je možný prestup na iné linky prímestskej autobusovej dopravy, vlaky a TEŽ), na zastávky Tatranské Matiare a Biela voda. Tá je vyhľadávaným turistickým cieľom – ako východisko túr do Doliny Zeleného plesa. **Z Tatranskej Lomnice na Bielu** vodu pôjde o odchody v 30-minútovom intervale od 6.15 do 10.15 hod. a v hodinovom intervale od 11.45 do 17.45 hod. **Späť z Bielej vody do Tatranskej Lomnice** P+R môžu turisti využiť spoj o 6.30 hod. a následne 30-minútový interval od 7.15 do 10.45 hod. a tiež hodinový v čase od 12.15 do 18.15 hod. „*Spustenie parkoviska po 40 rokoch považujem za veľký úspech. Ľudia si musia na každú novotu chvíľu zvyknúť, no už v minulom roku sa prepravilo viac ako 12 000 ľudí. Mnohí nevyužili autobusovú dopravu – od parkoviska sa pohybovali pešo, na bicykloch, no parkovali tam stovky áut. Verím, že*

tohtoročné čísla budú ešte lepšie. Plánujeme vytvoriť zázemie vrátane bufetu, aby sme zvýšili úroveň služieb. Náš cieľ – obmedziť dopravu v Tatrách, sa darí naplňať. Novinkou je, že autobusy chodili ráno z Popradu (a večer naspäť) prázdne, odteraz plnia funkciu linky medzi podhorím a Tatrami (s odchodom o 5.28 hod.),“ dodal primátor mesta Vysoké Tatry Jozef Štefaňák. Cena lístka pre dospelého bude maximálne 1,50 € pri platbe v hotovosti, pri platbe z dopravnej karty zaplatí 1 €. Deti a žiaci budú mať cestovné za 0,80 € pri platbe v hotovosti a za 0,50 € pri platbe čipovou kartou. Pri osobitnom cestovnom zaplatia seniori, tehotné ženy a držiteľia zlatej Jánskeho plakety 0,50 € v hotovosti a 0,30 € z dopravnej karty. Naďalej ostáva v platnosti rodinné víkendové cestovné za jedno euro (ak cestuje aspoň jeden rodič a aspoň jedno dieťa do 15 rokov, každý člen rodiny zaplatí za lístok počas víkendu a cez štátny sviatok 1 €).

V Rakúsoch vzniká prvá národnostná škola na Slovensku, v ktorej budú vyučovať aj v romčine

Zdroj: Ivana Ratkovská

V podtatranskej obci Rakúsy budú mať vôbec prvú národnostnú školu na Slovensku, v ktorej budú deti vyučovať v rómskom aj slovenskom jazyku. Ministerstvo školstva dalo projektu zelenú, prípravy potrvajú približne rok. Učitelia si musia doplniť vzdelanie aj v rómskom jazyku. Školu v Rakúsoch navštevujú výlučne rómske deti – majú 870 žiakov. Predškoláci a prváci

prichádzajú z prostredia, kde slovenčinu nepoznajú. „*To je náš materinský jazyk a väčšinou oteckovia a mamičky rozprávajú s nimi po rómsky,*“ vysvetľuje koordinátor v osade Rakúsy Marek Mirga. Tým, že

ukázať, čo už vedia. Vidieť to najmä na zápise. „*On to možno aj vie, ale nerozumie, čo sa od neho chce. Ak mu to nevieme povedať v rómskom jazyku, tak to dieťa je zbytočne zaradzované do špeciálnych tried alebo ho označia za neschopné,*“ hovorí riaditeľka ZŠ s MŠ Rakúsy Lucia Brutovská. Lucia Michlíková

sa rozhodla deťom pomôcť tak, že sa začala učiť ich materinský jazyk. Okamžite si získala rešpekt rodičov a dôveru detí. „*Keď som učila v nultom ročníku, tak zo 16 detí iba jedno rozumelo po slovensky na začiatku roka. Tak som sa prihlásila na kurz rómskeho jazyka,*“ skonštatovala. Aby to deťom uľahčili, rozhodli sa požiadať o štatút národnostnej školy. Učili by takto aj v materinskom rómskom, aj v slovenskom jazyku. „*Chceme byť aj v niečom osobití a lepší ako iné národnostné školy, lebo to robíme z presvedčenia,*“ uviedla starostka obce Rakúsy Monika Jurašková. Učiteľov, ktorí ovládajú a študovali rómsky jazyk, zatiaľ dostatok nemajú. „*Mám ale ochotných učiteľov, ktorí chcú študovať rómsky jazyk, ktorí chcú takto pomôcť deťom,*“ hovorí Brutovská. „*Podpisali sme memorandum aj z hľadiska ďalších kariérnych ciest pre budúcich učiteľov na rómsky jazyk,*“

informoval minister školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR Tomáš Drucker (HLAS-SD). Podľa atlasu rómskych komunít žije na Slovensku 450-tisíc Rómov. Viac ako polovica používa doma ako materinský rómsky jazyk. „*Národnostná škola má aj vychovávať žiakov, ktorí budú hrdí na svoju národnosť, kultúru a etnicitu a je to jeden z veľmi dobrých nástrojov,*“ priblížila antropologička Ústavu rómskych štúdií Prešov. univerzity Alexander Mušínska. Škola v Rakúsoch má byť vôbec prvá národnostná škola s vyučovacím jazykom rómskym.

Odštartovali sme Tatranskú 15-nástku!

Zdroj: Obec Mlynčekom

Dňa 23. júna 2024 sa uskutočnil deň obce Mlynčekom spojený s obnovenými bežeckými pretekmi pod názvom „Tatranská 15“. Podujatie otvoril starosta obce Tomáš Fudaly, ktorý privítal hostí, obyvateľov obce a účastníkov pretekov. Na športovom ihrisku sa tak stretli nielen priaznivci zábavy, športu, kultúry, ale aj rodiny s deťmi. Pre deti aj dospelých boli pripravené rôzne súťaže

a stanovištia. Atrakciou bol skákací hrad, maľovanie na tvár, lukostrelba, jazda na koni či novinka, ktorú pripravil miestny Dobrovoľný hasičský zbor, a to vláčik pre najmenších z recyklovaného materiálu. Návštevníkov zaujal bohatý kultúrny program v podaní účinkujúcich z FS Vgonár – stará škola, DFS Goralík zo susednej obce Rakúsky, FS Kicora Lendak a v neposlednom rade latino, country a detské tance. Zaujímavým číslom bola aj kinologická ukážka výcviku psov. Tieto psíky si neskôr mohli deti aj pohladkať a vyskúšať si tréning s nimi. Pre účastníkov akcie bol zabezpečený guláš a iné dobroty, pre najmenších cukrová vata. Doobedu boli odštartované preteky „Tatranská 15“, ktorých sa zúčastnilo 26 bežcov z podtatranského regiónu, Košíc, Stropkova. „Veľká vďaka tým ktorí prišli a podporili našu myšlienku“, uviedol organizátor podujatia. Súťažilo sa v štyroch kategóriách a cenu pre najstaršieho pretekára si prevzal Štefan Žugec vo veku 63 rokov. Preteky odbehol s časom 1:52:35s. – perfektný výkon. Veríme, že takých akcií bude čoraz viac.

Obnova cykloznačenia v Belianskych Tatrách

Štefan Bielač, predseda EZUS TATRY

Krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska v Prešove (KOCR) pred niekoľkými dňami zabezpečila obnovu cykloznačenia na Tatranskej cyklomagistrále – od Tatranskej Kotliny po Lysú Poľanu v

dĺžke 22 km. V rámci Belianskych Tatier sa do nového návštevného poriadku TANAP-u dostali aj nové miesta vyhradené pre jazdu na bicykli – takým miestom je aj trasa – lesná cesta z Podspád (Vojtasova) na Lysú Poľanu, ako aj cesta Bielovodskou dolinou. V roku 2023 zabezpečila KOCR obnovu približne 400 km cyklotrás v Prešovskom kraji, na čo použila 28 500

EUR V roku 2024 KOCR plánuje do obnovy cykloznačenia investovať 27 000 EUR – na medzinárodnej trase Eurovelo 11 sa obnoví a doplní cykloznačenie v dĺžke 97,3 km a na medzinárodnej trase Aquavelo v dĺžke 50 km. Obnoví sa značenie aj v okolí Starej Ľubovni aj na Zamagurí.

Jan Krzeptowski– Sabała - Sabalik

Livia Jakšová, riaditeľka Združenia EUT

V mladosti bol pytlíkom, pravdepodobne aj zbojníkom. Po potlačení Chochoľovského povstania 21. februára 1846 (ozbrojené povstanie goralov z Chochoľova, Cicheho, Dzianisza a Witówa proti rakúskym úradom, známe v histórii pod názvom "Povstanie pod Tatrami"), na ktorom sa zúčastnil, bol krátko väznený rakúskymi úradmi. Keď zanechal pytlíctvo živil sa ako ľudový rozprávač a muzikant. Miestni [gorali](#), najmä tí bohatší, ho považovali za čudáka, ale iní, najmä vzdelanejší ľudia, v ňom videli symbol goralu. Na vysokohorských túrach často sprevádzal [Tytusa Chałubińskiego](#) a [Stanisława Witkiewicza](#). Witkiewicz ho nazval „Tatranským Homérom“. Bol krstným otcom jeho syna [Stanisława Ignaca](#). Spevom a rozprávaním povestí zabával mnohých významných hostí doktora Chałubińskiego, dokonca účinkoval aj v jednom divadelnom predstavení. Zomrel v roku [1894](#) vo vile Zacisze“. Jej majiteľkou bola Wanda Ilpopowa, ktorá sa v posledných rokoch jeho života o neho starala. Pochovaný je na Cmentarzu Zasłużonych na Pęksowym Brzyzku v Zakopanem.

NOVINY EUROREGIÓN
TATRY

Vydáva Združenie Euroregión Tatry
Hradné námestie 30, 060 01 Kežmarok
Tel., fax: 00421 / 52 / 4523913
E-mail: info@euroregion-tatry.sk
www.euroregion-tatry.sk

Redakčná rada:
Livia Jakšová - predseda
Ročník: IV. Číslo: 6
Periodicita: mesačník
Bezplatne určený pre členov
Združenia EUT

**AUGUST
2024**

TATRANSKÉ LETNÉ KINO

2. 8.
PIATOK
20:30 h

NIKDY NEHOVOR NIKDY

 Mestský park
Tatranská
Lomnica

Vzťahovka zo života, komédia, SR, 2023, 104 min., od 12 rokov

9. 8.
PIATOK
20:15 h

ŽIVOT PRE SAMOUKOV

 Mestský park
Tatranská
Lomnica

Romantická komédia, ČR, 2023, 90 min., od 12 rokov

12. 8.
PONDELOK
20:00 h

MEDENÁ VEŽA

 Spitz restaurant
and bar
Starý Smokovec
– Pop up kino

Dráma, Československo 1970, 87 min.

16. 8.
PIATOK
20:00 h

PERINBABA A DVA SVETY

 Mestský park
Tatranská
Lomnica

Rozprávka, rodinný magický príbeh, SR, ČR, 2023, 106 min.

23. 8.
PIATOK
20:00 hod.

LIETA V TOM

 Mestský park
Tatranská
Lomnica

Romantická komédia, SR, ČR, 2023, 100 min.

30. 8.
PIATOK
20:00 hod.

MATKA NA ÚTEKU

 Mestský park
Tatranská
Lomnica

„Skorokomédia“, romantická, ČR, 2024, 95 min.

Vstup na všetky podujatia voľný. | Zmena programu vyhradená.

Podujatia sú realizované s finančnou podporou Ministerstva cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky

Vysoké Tatry
REGIÓN

www.regiontatra.sk

 Mesto Vysoké Tatry – oddelenie kultúry, športu a cestovného ruchu. +421 524780455/56/61. kulturasport@vysoketatry.sk
[f vysoketatrykulturaasport](https://www.facebook.com/vysoketatrykulturaasport) | [i vysoketatrykulturasport](https://www.instagram.com/vysoketatrykulturasport) | www.vysoketatry.sk/kalendar.html

KULTÚRNE LETO 2024

18. – 21. 7. • SPIŠSKÝ TRH

2. – 3. 8. • ŽIVÉ SOCHY

10. 8. • LEPŠEJŠÍ DEŇ

**23. – 24. 8. • DNI MESTA
A TRH ĽUDOVÝCH REMESIEL**

6. – 8. 9. • GRAFFITI VILLA NOVA

27. – 29. 9. • STREET FOOD FESTIVAL

MESTSKÉ KULTÚRNE CENTRUM:

- 8. 9. • KONCERT 13NÁST' CIEST**
17.00 Novoveská Huta • Penzión Kráľov prameň
- 4. 9. • RADOŠÍNSKE NAIVNÉ DIVADLO: AKO SOM VSTÚPIL DO SEBA**
19.00 DK Mier • www.mkc.snv.sk
- 15. 9. • SMEJKO A TANCULIENKA - CESTA DO FANTÁZIE**
16.00 DK Mier • www.mkc.snv.sk
- 2. 10. • KLIMAKTÉRIUM 2 ALEBO OŠIAL MENOPAUZY**
19.00 DK Mier • www.mkc.snv.sk
- 12. 10. • Telka Strýka Baltazára**
16.00 DK Mier • www.mkc.snv.sk

KONCERTY Z VEŽE

- 19.15 • Veža rím.-kat. kostola Nanebovzatia Panny Márie • Vstup voľný**
- 4. 7. • HENRIETA FILIPOVÁ** - saxofón
- 12. 7. • PIATY ELEMENT** - klavír a husle
- 26. 7. • TOMÁŠ CVENGROŠ** - saxofón
- 9. 8. • MICHAELA REGECOVÁ** - gitara
- 16. 8. • SLAVOMÍR RAKYTA** - saxofón
- 30. 8. • DENISA KOTRADOVÁ** - flauta

TANEČNÉ VEČERY S TANEČNÝM INŠTRUKTOROM

20.30 • Radničné námestie 7
Pridte si zatancovať alebo naučiť sa niektorý zo spoločenských tancov

- 4. 7. • VIEDENSKÝ VALČÍK**
- 12. 7. • TANGO**
- 26. 7. • WALTZ**
- 9. 8. • QUICKSTEP**
- 16. 8. • ČESKÁ POLKA**
- 30. 8. • VŠETKY NAUČENÉ TANCE**

Podľa každého tanečného večera bude priestor na zopakovanie už naučených tancov

LETNÉ KINO PRED REDUTOU

Radničné námestie 4 • **Vstup voľný**

- 6. 7. • LIETA V TOM**
21.15 CR/SR, 2023, romantická komédia, 100 min., MP 12
- 13. 7. • BARBIE**
21.15 USA, 2023, komédia, 114 min., MP 12
- 27. 7. • MATKA NA ÚTEKU**
21.15 CR, 2024, romantická komédia, 95 min., MP 12
- 7. 8. • FRANTA MIMOZEMŠŤAN**
21.00 CR, 2024, komédia, 101 min., MP 12
- 10. 8. • AKO PREŽIŤ SVOJHO MUŽA**
21.00 CR, 2023, romantická komédia, 91 min., MP 12
- 17. 8. • VOJNA POLICAJTOV**
21.00 SR, 2024, akčná dráma, 150 min., MP 18
- 21. 8. • GUMP: SME DVOJKA**
21.00 CR, 2024, rodinný, 87 min., MP 12
- 31. 8. • PRÁZDNINY S BROUČKOM**
21.00 CR, 2024, komédia, 87 min., MP 12

NEDELNÉ ROZPRÁVKOVÉ PREDSTAVENIA

- 7. 7. • DIVADLO CILILING: PRSTEŇ PRIANÍ**
15.00 pred Redutou
17.00 Ferčekovce
- 14. 7. • DIVADELNÝ SVET: O ZABUDNUTOM ČERTOVI**
15.00 pred Redutou
17.00 Sídľ. Západ pred CVČ
- 28. 7. • DIVADLO NA HOJDAČKE: NA ZEMI DOBRE MI JE**
15.00 pred Redutou
17.00 Nov. Huta, ihrisko, prip. Pohostinstvo Poľovník
- 11. 8. • DIVADLO CILILING: O STATOČNOM KRAJČÍROVI**
15.00 pred Redutou
17.00 Sídľ. Západ pred CVČ
- 18. 8. • BÁBKOVÉ DIVADLO BABADLO: DANKA A JANKA**
15.00 pred Redutou
17.00 Nov. Huta, Kráľov prameň
- 25. 8. • BÁBKOVÉ DIVADLO BABADLO: SEN JEDNÉHO DUBA**
16.00 Ferčekovce, Inovecká ul. - ihrisko
- 8. 9. • DIVADELNÝ SVET: MEDOVINOVÁ OPICA**
15.00 Novoveská Huta - Kráľov prameň

GALÉRIA UMELCOV SPIŠA:

Zimná 46

- 15. – 19. 7., 9.00 – 16.00 • I. TURNUS - GALERIJNÝ SKAUTING**
Edukačno-zábavný tábor pre deti od 6 – 15 rokov • **Poplatok: 120 €/dieťa**
- 1. – 31. 7., 9.00 – 11.00 a 13.00 – 15.00 • PRÁZDNINY V GALÉRII**
Tvorivé dielne pre rodiny s deťmi zamerané na výtvarné a remeselné techniky • **Vstupné: 5 €**
- 31. 7., 15.00 – 20.00 • VERNISÁŽE 3v1**
JOZEF HANULA: Reminiscencie • MIROSLAV BROOŠ: Príbehy zeme. Prostredia, JÁN KEKELI: Nová realita • **Vstup voľný**
- 5. – 9. 8., 9.00 – 16.00 • II. TURNUS - GALERIJNÝ SKAUTING**
Edukačno-zábavný tábor pre deti od 6 – 15 rokov • **Poplatok: 120 €/dieťa**
- 1. – 23. 8., 9.00 – 11.00 a 13.00 - 15.00 • PRÁZDNINY V GALÉRII**
Tvorivé dielne pre rodiny s deťmi zamerané na výtvarné a remeselné techniky • **Vstupné: 5 €**
- 14. 8., 10.00 – 19.00 • DLHÝ DEŇ S UMENÍM**
Do večera sprístupnené interiérové a exteriérové výstavy • **Vstupné: štandardné**
- 16. 8., 16.00 – 19.00 • OPEN STUDIO**
Kovová dekorácia • Tvorba technikou asambláž • **Vstupné: 5 €**

MÚZEUM SPIŠA:

Letná 50

- 10. 6. – 31. 8. • SPIŠ GEMER / HISTORICKÁ FOTOGRAFIA**
Výstava fotografií Szilárda Schermanna zo Spiša a Gemera
- 16. 5. – 20. 9. • REMESLO MÁ MODRÉ DNO**
Výstava sa venuje vývoju a prehľadu remesla modrotlačie
- 1. 1. – 15. 10. • NA PRECHÁDZKE PRÍRODOU**
Výstava prezentuje prírodu a jej rozmanitosť
- 1. 7. – 31. 8. • LETNÁ HRAVÁ PRÍRODA**
Interaktívny vzdelávací program pre deti
- 13. 7. a 23. 8. • VEČERNÁ KOMENTOVANÁ PREHĽADKA
EXPOZÍCIE HISTÓRIE SPIŠA**
Prehliadka s historikom venovaná časti Dejiny Spišskej Novej Vsi napojená na prehliadku v historickom jadre mesta Spišská Nová Ves a objektu súčasnej radnice
- 27. 9., 15.30 - 19.00 • SVETOVÝ DEŇ CESTOVNÉHO RUCHU**
Prehliadka starej radnice a historických pamiatok mesta SNV s historikom múzea

**SPIŠSKÉ KULTÚRNE CENTRUM
A KNIŽNICA:**

- 26. 7. – 30. 9. • UMENIE V PARKU**
Radničné nám. • Vernisáž výstavy: 26. 7., 18.00
- 8. 7. – 12. 7. • 15. 7. – 19. 7. • OSVETUŠKY**
SKCaK, Zimná 47 • Denný letný zábavno-kreatívny tábor pre deti od 7 do 12 rokov

LETNÉ STREDY V KNIŽNICI

- 10.00 • Knižnica, Letná 28 • Literárno-tvorivé aktivity pre deti**
- 3. 7. • USMEJ SA SRDIEČKO!**
- 10. 7. • ROZTOPAŠNÉ ROZPRÁVKY**
- 17. 7. • NOHA K NOHE, ALEBO JA TO ZVLÁDNEM!**
- 24. 7. • FANTÓM FUTBALOVÉHO IHRISKA**
- 31. 7. • NECH ŽIJE RODINA!**
- 7. 8. • AHOJ, SVET!**
- 14. 8. • MAŤ TAK O KOLIESKO VIAC!**
- 21. 8. • KVEŤO Z HERBÁRA A INÉ PRÍBEHY**

RANDE S LEPORELOM

Mestský park pri evanjelickom kostole, Radničné námestie

- 13. 6. • ČÍTANIE ROZPRÁVKOVÝCH PRÍBEHOV**
10.00 v podaní Divadla teatrálnej skratky v réžii P. Karpinského
- 25. 7. • ČÍTANIE ROZPRÁVKOVÝCH PRÍBEHOV**
10.00 v podaní K. Kotarbovej a P. Gmucu spojené s tvorivou dielňou pre deti
- 8. 8. • ČÍTANIE ROZPRÁVKOVÝCH PRÍBEHOV**
10.00 v podaní K. Kotarbovej a P. Gmucu spojené s tvorivou dielňou pre deti
- 5. 9. • ČÍTANIE ROZPRÁVKOVÝCH PRÍBEHOV**
10.00 v podaní Divadla teatrálnej skratky v réžii P. Karpinského

www.mkc.snv.sk • www.spiskanovaves.eu